

Číslo	Kresba V. Richlý	Popisy smírčích kamenů od Viléma Richlého v 19. století	Obec výskytu	Okres	Existence	Centrální evidenční SPVKK AŠ	Fritz Leopold	Franz Alois	Maňchal Jaroslav	Dreyhausen Walter von	Schwab Emanuel	Altrichter	Jaroš	Poznámka	
		Okolí velkostatku Mirešovice. Kreslil a maloval dle skutečnosti Vilém Richlý 1892. Žulové plotny s kříži a neb jen kříže žulové nesahají dále, než, dle, na některých čitelném letopočtu, do začátku 16. století. Možno, že některý z nich, bez letopočtu starší jest. Dle pověstí, které se v lidu udržely, velmi často milných, pak dle nápisů skrovných přečetelných, jsou to upomínky na události krvavé, vraždu, zabití, neb náhlou smrtí jinou, jednotlivci se přihodilou. Předměty neb při něm na plotně vytesané, naznačují čím asi ten neb onen ze světa šel, také někdy snad jeho povolání. Kříže jsou skoro všem na hlavách velmi poškozené, buď vlivem povětrnosti, nejčastěji však hrubou rukou lidskou; vždyť se jich málo kdo dnes ještě povšimne. Mládež nejni k tomu vedena zbožný cit projevívati a památek archeologických, ač mladších, u nás předeš jen vzácných, si vážiti! Sebral jsem tu v knížku na památku výkresy křížů okolí velkostatku Mirešovice, o kterých jsem se dozvěděl; zajel jsem vždy na místo samé a přesně dle skutečnosti měřil, kreslil a maloval; lide všude poučoval, aby si památek těch vážili a je zachovaly. Mnohý kříž v drn zarostlý jsem vyzdvihnouti a řádně postavití nechal - o upravení některého se majitel sám ujal. Ještě podotýkám, že kříže ty jsou zvláštností krajiny naší. Vilém Richlý <i>Kresby vznikaly v letech 1892-1896</i>													
1		Mirešovice. Velkostatek. Plotna žulová s křížem ve jihovýchodním rohu zahrady zámecké, spíše hned za zdí při poli, v zemi zalehlá. Ovčák prý syna z boje se v noci navracujícího a oknem do ovčína se ubírajícího, drževše za zloděje, zde zastřelil. Výška 78 cm; šířka 50 cm. 6.5.1892, červenka obecná	Mirošov	Jl	Existuje	0535	68						62		
2		Mirošov. Ves. Na návsi, mezi kostelem a školou. Byl celý v zemi zalehlý; nechal jsem vykopati a postavití. Výška 95 cent; šířka 58 cm. 6.5.1892, husa domácí	Mirošov	Jl	Existuje	0181	39						61		
3		Jedlov. Na pravé straně cesty vozové ku „Kocandě“ a k Boršovu. Kříž žulový, povalený, nechal jsem na mez patřičně postavití. Výška 1 metr; šířka 84 cm. 14.5.1892, vrána obecná	Jedlov	Jl	Existuje	0533	4			332	31		K6		
4		Dušejev. V pastvišti, při cestě do Boršova, na levé straně, již při hranicích. Opáčná strana má ten samý kříž. Výška 92 cm; šířka 50 centm. Povalený nechal jsem postavití. 14.5.1892, konipas bílý	Dušejev	Jl	Phřešovaný	1711	11		1		7		Z8		
5		Dvorce. U prostřed vesnici, při louži. Výška 65 cm; šířka 57 cm. 9.5.1892, vrabec domácí	Dvorce	Jl	Existuje	0874	80						20		
6		Cejl. Při škole na zdi podepřený. Výška 115 centm; šířka 36 centm. 3.5.1892, rehek domácí	Cejle	Jl	Existuje	0872	37						9		

7		Cejl. Na mezi při rozcestí z Cejle do Dvorcích a do Mirešova. Na zadní straně rýha 3 1/2 cent. hluboká. Výška 70 centm; šířka 40 centm. 3.5.1892, bramborníček hnědý	Cejle	Jl	Pohřešovaný	2176	38							Z3	
8		Hojkov. Hned za vsí, na rozcestí do lesa a do Mešnice. Výška 85 ctm; šířka 58 ctm. 8.5.1892, strnad obecný	Hojkov	Jl	Existuje	0323	40							23	
9		Opatov. Při škarpě, pravé strany silnice ku Zbilidem, nedaleko hranicích. Na straně zadní též kříž zaříznutý, bez kopí. Výška 85 ctm; šířka 60 ctm. 9.6.1892, káně lesní	Opatov (Zbilidy)	Jl	Existuje	0884	3		12					K12	
10		Hosov. Morava. Pod Hosovem, směrem k Mirešovu na rozcestí k Rantířovu, v mezi. Výška 70 ctm; šířka 58 ctm. 15.5.1892, chocholouš obecný	Hosov	Jl	Pohřešovaný	2199	53				25			Z27	
11		Hosov. (Morava). Hned za vesnicí; vedle muka Boží; na levé straně silnice k Jihlavě. Výška 48 ctm; šířka 60 ctm. 10.7.1892, konipas horský	Hosov	Jl	Pohřešovaný	2201	51				23			Z26	Také: J. F. Svoboda - Památné kameny na moravském Horácku - Věstník Československého zemědělského musea, Praha 1937, str. 73
12		Hosov. (Morava). U prostřed vsi, pod kapličkou, leží na sklepeř povalený. Okolí veliká nečistota. Výška 68 ctm; šířka 48 ctm. 10.7.1892, vlaštovka obecná	Hosov	Jl	Existuje	0878	52				24			41	
13		Hladov. Nachází se ve vesničce při silnici, při samé zdi č. 6. Plotna byla letos vyzdvižená, písmo, kříž a sekera očerněná. Výška 83 ctm; šířka 84 ctm. 3.7.1892, jiřícky obecné	Starý Hubenov	Jl	Existuje	0180	81			75				30	
14		Hladov. Směrem východním od Hladova, na pastvině; byl v drně zarostlý, nechal jsem postaviti. Vrány vybírající, spadnuv ze stromu se prý zde zabil. Výška 76 ctm; šířka 52 ctm. 15.5.1892, koroptve polní	Hubenov	Jl	Existuje	1409	82							29	

15		Miličov. Za vesnicí, hned za sušárnou na pravé straně cesty vozové do Jankova v tarase zarovnaný. Práví se, že zde ženská od býka obecního byla zabita. Výška 54 ctm; šířka 57 ctm. 20.5.1892, drozd zpěvný	Miličov	Jl	Existuje	0179	41							59	
16		Miličov. Neobyčejný kříž hraniční mezi Miličovem a Větrným Jenikovem, při panské pastvině – ondy les. Délka jednotlivých rýh 22 ctm. 3.7.1892, kos černý	Miličov	Jl	Pohřešovaný		12							Z40	
17		Jiřín. Z Jiřína proti Německé Vyskytné, při vozové cestě, na levé straně, leží na mezi, zarostlý. Výška 100 ctm; šířka 46 ctm. 14.7.1892, rehek zahradní	Jiřín	Jl	Existuje	0083	59							148	
18		Německá Vyskytná – Jihlava. Mezník č. 55 mezi lesem Jihlavským (Kaple - Šulakovska) a lesem NěmeckoVyskytenským; leží povalený v příkopě. Přejde se tam od Frúhaufového mlýna. Výška 123 ctm; šířka 50 ctm. 15.7.1892, tetřívěk obecný	Výskytná	Jl	Existuje	1028	83				13 33			144	
19		Jihlava. Stojí na pastvině u Jihlavi, směrem k Hosovu na levé straně silnice a k hrází rybníku; při „katových loukách“. Výška 47 ctm; šířka 62 ctm. 7.7.1892, čejka chocholatá	Pístov	Jl	Pohřešovaný	2203	78							Z29	
20		Kostelec (Morava). Za vesnicí, na levé straně silnice k Novému světu; asi v polovině kopce, na polní mezi. Výška 69 ctm; šířka 42 ctm 24.7.1892, sojka obecná	Kostelec u Jihlavy	Jl	Pohřešovaný	2187	54				94			Z37	Také: J. F. Svoboda - Památné kameny na moravském Horácku - Věstník Československého zemědělského musea, Praha 1937, str. 73
21		Cerekvice Dolní. Na pravé straně silnice k Batelovu, hned při škarpě, již nedaleko hranicích Batelovských. Výška 100 ctm; šířka 56 ctm. 24.7.1892, dudek chocholatý	Dolní Cerekev	Jl	Pohřešovaný	0322	35							14	
22		Pelhřimov. Při levé straně silnice k Vlášenicí, hned za městem za kostelem Kalvarií. Zadní strana popsána, nepřečitelné. Výška 90 ctm; šířka 46 ctm. 28.7.1892, řuhýk obecný	Pelhřimov	PE	Existuje	1951	13								

5		Dušejev. Na hranicích Boršovských, na pastvině Dušejevské, v levo od cesty vozové z Dušejeva do Boršova, máme zas plotnu s křížem po každé straně, práce jemnější. Byl povalený a nechal jsem ho řádně postavit. Opakuje se zde pověst podobná jako u „Jedlova“; osobou, vědro piva nesoucí, znamená lid, že to byl kněz - hrubý žert to zajisté. -	Dušejev	Jl	Phřešovaný	1711	11		1		7		28	
6		Milíčov. Za vsí, v tarase zarovnaná plotna se křížem a v levo nějakou zbrání? Nachází se vpravo vozové cesty do Jankova vedoucí; místo jest hned za sušárnou. Představený slíbil, že zapadlý kříž nechá vyzdvihnouti a jak se patří postavit nad taras, aby byl viditelný.	Milíčov	Jl	Existuje	0179	41						59	
7		Dvorce. I zde nalezneme plotnu s křížem, nápisem nepřičitelným a letopočtem 1645. Stojí uprostřed vsi, při louži nečisté; celé okolí pravé hnojiště. Představený, na mou domluvu, jest ochoten památku tu starou lépe umístiti.	Dvorce	Jl	Existuje	0874	80						20	
8		Hladov. Když jsem se dozvěděl o plotně s křížem na pastvišti Kocandě (?) naproti Šulákovsku, zajel jsem si tam. Ležel zarostlý v drně; nechal ho postavit; jest práce lepší s letopočtem 1715 pod křížem a písmeny dílem zašlými. Že prý zde les býval; ze stromu mladé vrány vyběhající prý spadl a se zabil. -	Hubenov	Jl	Existuje	1409	82						29	
		V samé vsi u usedlosti „Šimka nebo Müllera nachází se též plotna, na ní kříž a nápis: Anno 1602 .... Neumon alhier schendlich und bösilich in seinem eigene haus umb sein leben komen. Geschen am tag Bomorum den 31 Zuorij. Gott feij ihm genedig. Lid vypravuje, že zde ten kříž postaven byl na památku, že z toho místa věrd piva ten nesl, který pak u „Jedlova“ skončil. Nápis dokazuje, že „vox populi“ se také mýlíti může!	Starý Hubenov	Jl	Existuje	0180	81		75				30	
9		V Ježeně máme dvě takové plotny žulové s kříži; jednu nalézáme, když do mlýna Frúhaufova vzhůru k lesu Šulákovu po hranicích jdeme; stojí při příkopu a použitá za kamen hraniční č. 56; na ní letopočet 1602, kříž, nůž a něco pravítka podobného.	Výskytná	Jl	Existuje	1028	83				13 33		144	
10		Opatov. Směrem k Zbilidem od Opatova, již blíž hranicím, při škarpě silnice okresní, stojí tak zvaná „Baba“, totiž kříž žulový, dole širší, na hlavě, jako obyčejně silně porouchaný; na něm z obou stran zařiznutý kříž a v tom z předu ještě kopí. Zdá se býti jeden z nejstarších.	Opatov (Zbilidy)	Jl	Existuje	0884	3		12				K12	
11		Hosov na Moravě. Pod Hosovem, proti Mirošovicím při rozcestí do Rančičova jest v mezi při cestě vozové plotna s křížem a v levo s dýkou. Letopočet na hlavě silně poškozený zdá se býti 1606?	Hosov	Jl	Pohřešovaný	2199	53				25		227	
		V Hosově při kapličce leží na sklepě plotna s křížem a v pravo meč husitský - nečistota okolí celé. Nad Hosovem k Jihlavě, při silnici, při samé Muky Boží setkáme se zas s plotnou takovou, na ní kříž a v pravo něco podlouhlého vytesáno.	Hosov	Jl	Existuje	0878	52				24		41	
12		Jihlava. Od nás před Jihlavou, pod hrází při Katových loukách uvidíme zas polozarostlou plotnu s křížem a na něm letopočet 1592; letopočet to nejstarší. Tak to jest při samé Jihlavě, v nejbližším okolí velmi mnoho křížů na plotnách s dýky, kopí, šipkama, erby, noži atd.	Pístov	Jl	Pohřešovaný	2203	78						229	

		<p>800. V zámecké zahradě stojí žulová plotna s křížem vytesaným, bambytkou, nápisem českým "Mattej Nev" 1644. Pověst dosud v lidu se zachovala, že ovčák panský, který tehdy v ovčíně, v rohu pole při zahradě umístěném, zůstával, syna svého, v noci z vojny domů se navracejícího, a oknem do ovčína se deroucího, v době té nepokojné, za zloděje držel a zastřelil. Kamen stál zpíše proti zahradnímu rohu při cestě ku Klepáku. Vedle jsou dva kameny mlýnské žernovy, nebo žernováky, velmi hrubé, pouze na jedné straně připravené. Na zadní straně jsou dva důlky. Nalezeny byly na poli širokým, blíže k poli nad vysokou mezí a k nové školce. Zdá-li se upotřebovaly k mletí obilí aneb snad k drcení rudy stříbrné, na kterou se zde všude dolovalo, nesnadno rozluštití.</p>	Mirošov	JI	Existuje	0535	68						62	
<p>Citace zdrojů: Kříže okolí velkostatku Mirešovice - Muzeum Vysočiny v Jihlavě, kat.č. Ji-20/B/299 Kříže kamenné (Kapitola ze spisu Všeljaké poznámky týkající se velkostatku Mirešovice), soukromá sbírka Poznámky ku Sbírkám. 1. - Muzeum Vysočiny v Jihlavě, kat.č. Ji-20/B/298 http://badatelna.eu/fond/167080/</p>														
<p>Z rukopisů přepsali, kresby a texty přiřadili v květnu 2021 Michal Streubel a Pavel Valenta</p>														